

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1KO/15/2019
Identifikačné číslo spisu: 3518202799
Dátum vydania rozhodnutia: 03.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3518202799.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v kompetenčnom senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Cisárovej a sudcov JUDr. Márie Trubanovej, PhD., JUDr. Ľubora Šeba (sudca spravodajca), JUDr. Judity Kokolovskej, JUDr. Nory Halmovej, Mgr. Viliama Pohančenika a JUDr. Miroslavy Janečkovej v spore žalobcu E. D., bytom Z. XXXX/XX, XXX XX U. nad W., zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária KONCOVÁ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Legionárska 7158/5, 911 01 Trenčín, IČO: 47 256 907, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Barbora Koncová, proti žalovanému Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, so sídlom Dukelská štvrť 941/10, Dubnica nad Váhom, o zaplatenie 1 028,82 eur s príslušenstvom, vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 11S 103/2019, o nesúhlase Krajského súdu v Trenčíne s postúpením veci Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Trenčíne s postúpením veci n i e j e d ô v o d n ý.

Vecne príslušným súdom na konanie v prvej inštancii je Krajský súd v Trenčíne.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) domáha, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 1.028,82 € s príslušenstvom z dôvodu, že žalobcovi žalovaný neposkytoval plat počas obdobia od 21. mája 2015 do 28. februára 2018 za čas 15 minút pred začiatkom služby, keď v zmysle personálneho rozkazu musel byť na pracovisku a vykonávať činnosti súvisiace s výkonom služby, bez ktorých by samotný výkon služby nebol možný.

2. Súd prvej inštancie prípisom z 10. júna 2019 postúpil spor Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej aj „správny súd“ alebo „krajský súd“) v zmysle § 43 ods. 1 a § 23 písm.c/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) a s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. februára 2019 sp. zn. 1 KO 3/2019 z dôvodu vyslovenia kauzálnej nepríslušnosti, nakoľko vzťahy vyplývajúce zo štátnej služby príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže nemožno považovať pre ich povahu za veci súkromnoprávne. Služobný pomer ako

inštitút verejného práva je podľa neho právnym vzťahom zakladaným, meneným a končiacim sa rozhodnutiami správneho orgánu v správnom konaní.

3. Správny súd nesúhlasil s postúpením veci z dôvodu, že predmetná vec podľa neho nepatrí do správneho súdnictva a vec preto v zmysle § 18 ods. 4 a § 8 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) predložil na rozhodnutie kompetenčnému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“). Poukázal na to, že podmienkou na to, aby vec bola prejednaná v rámci správneho súdnictva je, aby išlo z hľadiska predmetu konania o také konanie, ktoré spĺňa zákonom vymedzené podmienky definované v ustanovení § 6 SSP. V danom prípade však podľa správneho súdu z obsahu žaloby ale ani z petitu žaloby nevyplýva, že by sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného orgánom verejnej správy, prípadne ochrany pred nečinnosťou žalovaného ako orgánu verejnej správy, ale domáha sa peňažného plnenia, a teda nejde o správnu žalobu. V tomto smere je podľa správneho súdu potrebné uviesť, že SSP správnemu súdu ani neumožňuje, aby o žalobe rozhodol tak, že žalovaného zaviazal na peňažné plnenie.

4. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súd príslušný na rozhodnutie o vecnej príslušnosti (§ 18 ods. 4 a § 8 SSP v spojení s § 11 CSP) po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Trenčíne s postúpením veci nie je dôvodný.

5. Podľa § 18 ods. 4 SSP ak súd postúpi vec správnemu súdu, ktorý s tým nesúhlasí z dôvodu, že nejde o vec patriacu do správneho súdnictva, správny súd ju predloží na rozhodnutie kompetenčnému senátu najvyššieho súdu, ktorého rozhodnutím sú súdy viazané.

6. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

7. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Verejnoprávne vzťahy ako vzťahy upravené normami verejného práva sú postavené na princípe nadriadenosti a podriadenosti subjektov (princíp subordinácie). Pre tieto právne vzťahy je typické, že jeden zo subjektov (orgán verejnej moci) ukladá jednostranne druhému účastníkovi právneho vzťahu na základe zákona a presne ustanoveným spôsobom povinnosti prostredníctvom autoritatívnych administratívnoprávnych aktov aplikácie práva. V týchto vzťahoch vystupuje zjavne do popredia princíp nerovnosti účastníkov a chýba tu autonómia vôle podriadeného účastníka.

8. V zmysle § 188a ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície (ďalej aj „zákon č. 73/1998 Z.z.“) výkonom štátnej služby sa rozumie výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty. V priamej súvislosti s výkonom štátnej služby sú úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom služby alebo po jej skončení. Nepatrí sem stravovanie, ošetrovanie, prípadne vyšetrenie v zdravotníckom zariadení s výnimkou lekárskeho vyšetrenia konaného na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného alebo ošetrovania pri prvej pomoci a cesta na ne a späť (ods. 3).

9. Vychádzajúc zo skutkového stavu ako aj z obsahu spisu, je zrejmé, že žalobca si prostredníctvom podanej žaloby uplatňuje nárok na doplatenie služobného platu za výkon jednotlivých služieb za obdobie od 21. mája 2015 do skončenia služobného pomeru v Zbore Väzenskej a justičnej stráže, t.j. k 28. februáru 2018. Predmetom posúdenia danej veci je, či žalobca, ako príslušník Zboru Väzenskej a

justičnej stráže určený do výkonu strážnej služby, nad rámec 12-hodinovej služby vykonával štátnu službu, za ktorú má nárok na služobný príjem, resp. sa jednalo o úkony v priamej súvislosti s jej výkonom, za ktorý mu služobný príjem nepatrí.

10. V predloženej veci nie je medzi príslušníkom Zboru väzenskej a justičnej stráže a služobným úradom rovný vzťah a to platí aj v otázkach jeho odmeňovania. Vo veci priznávania služobného platu rozhoduje služobný úrad autoritatívne. Vznik, zmena a zánik práva na služobný plat je spojená s autoritatívnym rozhodnutím služobného úradu, nejde o dvojstranný vzťah založený na konsenze zúčastnených strán. Zákon č. 73/1998 Z.z. navyše určuje kogentne pravidlá pre odmeňovanie príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže. Nárok na doplatenie služobného platu za výkon jednotlivých služieb ako zložky služobného platu príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže je preto verejnoprávnej povahy. Služobný úrad ako základný článok organizácie Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky je podľa ustanovenia § 1 ods. 4 písm. b/ zákona č. 73/1998 Z.z. v spojení s ustanovením § 4 SSP orgán štátnej správy.

11. Kompetenčný senát najvyššieho súdu poukazuje na to, že vzťahy vyplývajúce zo štátnej služby príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže podľa zákona č. 73/1998 Z.z. nemožno považovať pre ich povahu za veci súkromnoprávne (predovšetkým pracovnoprávne). Služobný pomer je a bol vždy charakterizovaný ako inštitút verejného práva. Tento vzťah nevzniká zmluvou, ale mocenským aktom služobného orgánu a po celú dobu jeho trvania sa výrazne odlišuje od pomeru pracovného, ktorý je naopak typickým súkromnoprávnym vzťahom, v ktorom majú účastníci tohto právneho vzťahu rovné postavenie. Uvedené sa prejavuje aj v právnej úprave týkajúcej sa vzniku, zmeny, priebehu a zániku štátnej služby, ako aj s tým súvisiacich otázok. Inak tomu nie je ani pri rozhodovaní o odmeňovaní príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže zákona podľa piatej časti zákona č. 73/1998 Z.z. Právna povaha štátnej služby príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže postihuje osobitnú povahu „zamestnávateľa“ ako primárneho nositeľa verejnej moci, potrebu začlenenia príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže do organizmu verejnej moci a účasť na jej výkone. Táto potreba zasahuje až tak ďaleko, že tu nejde o modifikáciu súkromnoprávneho pomeru, ale o špecifický služobný pomer verejného práva podľa zákona č. 73/1998 Z.z. To potvrdzuje aj povaha právnej úpravy štátnej služby príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, ktorá má kódexový charakter a použitie zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce je vylúčené v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 Zákonníka práce.

12. Z vyššie uvedených dôvodov kompetenčný senát najvyššieho súdu rozhodol tak, že nesúhlas Krajského súdu v Trenčíne s postúpením veci nie je dôvodný a príslušný rozhodnúť vo veci vedenej na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 11 S 103/2019 o žalobe podanej 27. augusta 2018 na Okresný súd Nové Mesto nad Váhom žalobcom E. D. proti žalovanému Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, je súd v správnom súdnictve s tým, že súdy sú týmto rozhodnutím viazané (§ 11 ods. 1 CSP).

13. Toto uznesenie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 7:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.